

VSEBINA ur tekočega tedna

pri SLO v 8. razredu

(11. 5. in 13. 5. 2020, 4 ure)

Drage učenke, dragi učenci!

Še naprej bomo delali ob besedilih v delovnem zvezku in jih kombinirali s krajšimi video ali avdio posnetki. V šolski zvezek zapisujte le bistvo, ničesar vam ni treba prepisovati (čim manj tiskajte, svoje delo si shranjajte v dokument za SLO kot slike ali Wordov dokument). Sodelujemo na daljavo, tako da si pišemo ali se vidimo.

V tem tednu **boste najprej opravili 17-minutno LITERARNO EKSKURZIJO**, na kateri boste spoznali življenje in delo Kersnika

<https://www.youtube.com/watch?v=mPPA3R5AWBs>

in Tavčarja

<https://www.youtube.com/watch?v=fJHhnIOZmZk>.

Ob PPT boste ponovili, kaj ste si zapomnili o črticah Mačkova očeta in Tržačan.

Na koncu sklopa boste spoznali ruskega književnika TOLSTOJA in njegov način pisanja, ki ga lahko primerjamo z našimi pisatelji iz istega obdobja.

Realizem na Slovenskem

Glavni predstavniki:

Janko Kersnik,
Ivan Tavčar,
Anton Aškerc,
Fran Levstik,
Josip Jurčič,
Simon Jenko,
Simon Gregorčič.

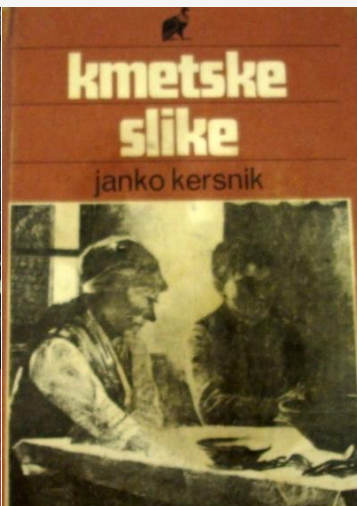
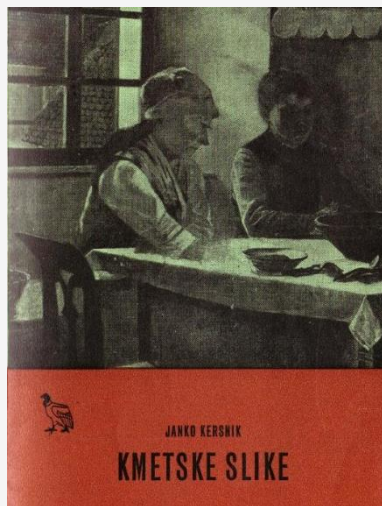
Janko Kersnik in Ivan Tavčar

Janko Kersnik: *Kmetske slike*

V zgodbi *Mačkova očeta* je izpostavljena usoda dveh Mačkovih očetov, a ker je njuna usoda podobna, ima bralec občutek, kot da gre za eno osebo. Pripoved je vzeta iz Kersnikove zbirke z naslovom *Kmetske slike*.

Snov je vzeta iz domačega okolja. Kersnik je poznal kmečke ljudi iz svoje bližine (prikazuje jih **objektivno**, s čustvenimi podtoni).

Janko Kersnik: *Mačkova očeta*

Veš, kaj pomenijo naslednji pregovori? Poskusi jih razložiti.

- ***Ljubo doma, kdor ga ima.***

Vsak, ki ima dom, je lahko srečen, saj je doma lepo.

- ***Podpore od otrok se nadejati, je naravno.***

Naravno je, da pričakuješ, da ti bodo otroci pomagali, ko boš ostarel.

- ***Ti očeta do praga, sin tebe čez prag.***

Če boš s starši grdo ravnal, bodo tvoji otroci s tabo ravnali še grše.

Ivan Tavčar: *Med gorami*

Zbirka podob.

12 črtic: *Moj sin, Holekova Nežika, Tržačan, Miha Kovarjev, Kobiljekar, Kako se mi ženimo, Kalan, Grogov Matijče, Posavčeva češnja, Šarevčeva sliva, Kočarjev gospod, Gričarjev Blaže.*

Ivan Tavčar: *Tržačan*

- Poimenoval **podoba ali slika**, ker z nekaj ključnimi dogodki upodablja oz. slika življenje ključnih oseb.
- **Kraj dogajanja:** vaško okolje.
- **Pripovedovalec:** prvoosebni („*Nekega dne sem prišel na Vrbarjev vrt, 'gledat, kako umira Tržačan'.*“)

V DZ/191-192 boste prebrali odlomek iz Tolstojeve trilogije

Starejši brat ali poslušali zvočno besedilo

<https://folio.rokus-klett.si/?credit=NSIB8&pages=108-109>.

Rešite naloge v svojem DZ/192–193, nato preverite v priloženih rešitvah.

Ko zaključiš s tem literarnim besedilom, izberi svoj način poustvarjanja.

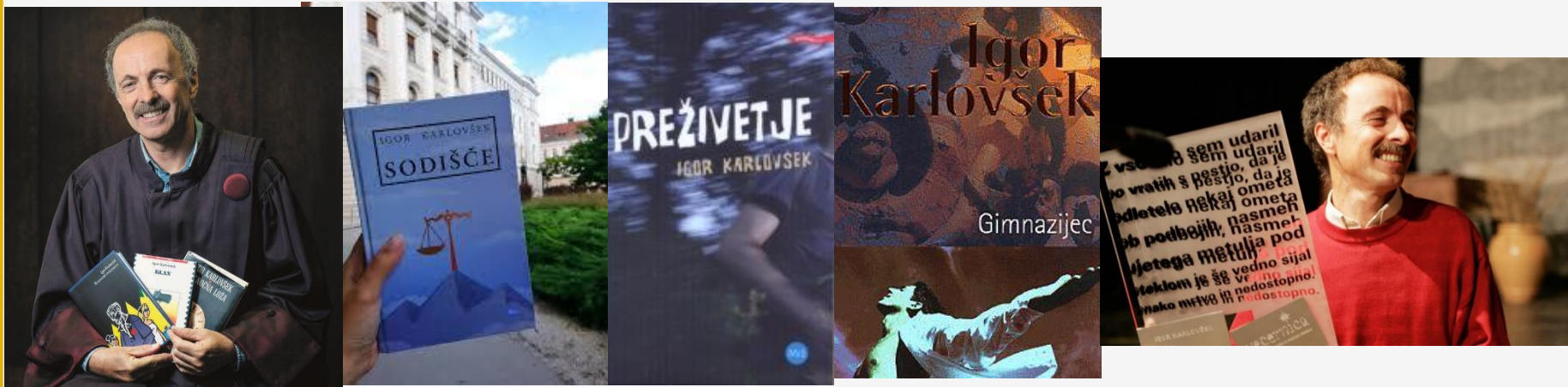
V kratki zgodbi/ANEKDOTI pripoveduj o podobnem sporu med vami in enim od sorodnikov ALI s tremi pridevniki opišite/označite pozitivne oz. negativne lastnosti dveh svojih sorodnikov ALI napiši razmišljanje LJUBEZEN MED NAJBLIŽJIMI JE VREDNA VEČ KOT MATERIALNO BOGASTVO.

Pošlji mi ta sestavek, naslednji dan pa se loti še Gimnazijca.

V zadnji uri tega tedna boste spoznali še slovenskega pisatelja Igorja Karlovška in odlomek iz njegovega romana GIMNAZIJEK. Snov je črpal iz stvarnega življenja (poklicnega okolja). Za delo je leta 2005 prejel nagrado **večernica**.

Najprej preleti drsnice <https://prezi.com/cjk1k5jlu1dw/igor-karlovsek-gimnazijec/>, nato preberi odlomek v DZ (207-210), odgovori na vprašanja oz. reši zastavljene naloge. Svoje ugotovitve primerjaj z rešitvami. V zvezek ZAPIŠI, kaj si se naučil/(a) iz odlomka.

CILJI, STANDARDI

Razvijanje zmožnosti doživljanja, razumevanja, vrednotenja književnega besedila, ustvarjalno pisanje.

Podrobnejše informacije in individualno sodelovanje poteka preko e-pošte in skupine v Messengerju.

Pripravili učiteljici: Vanja Benko in Mateja Čebulj

Kontaktiranje: vanja.benko@gmail.com, mateja.cuk88@gmail.com

REŠITVE (DZ/192-193)

krivdo in se bal pogledati brata. Ves dan se ničesar nisem mogel tožiti. Volodja se je pristoju učil in se po obedu, kakor zmerom, pogovarjal in zabaval s sestro in Katerino.

Ko je ustelej končal pouk, sem talej šel iz sobe. Bilo mi je mučno, sramoval sem se za tudi baj ostati z bratom na samem. Čeprav sem hotel stopiti k bratu in se pomiriti z njim, sem šel z nadržanim in jeznim obrazom mimo njega. Ta trenutek je Volodja dvignil glavo in me sproščeno pogledal. S kornaj opaznim, dobrodušno navihanim smehljajem. Najprej oči so se srečale: spoznal sem, da me razume in da vidi, da jaz vem, da me razume. Toda nelo nepremagljivo čustvo me je prišlo, da sem se obrnil.

„Nikolenka!“ mi je rekel preprosto, prav nič raznhnjeno. „Dost joza. Oprosti, če sem te užeali.“ In mi je segel v roke.

V mojih prsih se je nekaj začelo dvigati više in više, me stisnilo v grlu in mi zaprilo sapo. Ampak to je trpelo samo trenutek – v obeh so mi zaspele solze in postalo mi je laže.

„Oprosti ... Volodja ...!“ sem rekel in mu stisnil roko.

Izdromski
Prevodil Severin Šali

2. Kdo je avtor te zgodbe in kdo njen pripovedovalec?

Avtor in pripovedovalec je Lev Nikolajevič Tolstoj.

3. Kaj ti meniš o odnosu med bratom?

4. Kje je po tvojem mnenju glavni vzrok za zaplet v tej zgodbi?

5. Kako doživljaš Volodjo? Označi ga.

6. Zgodba je avtobiografska. Kaj to pomeni?

Pomeni, da avtor piše o lastnem življenju.

7. Ker je zgodba avtobiografska, v njej spoznaš značilne lastnosti pisatelja. Kaj meniš na podlagi prebranega: bi Tolstoj lahko bil tvoj prijatelj? Odgovor pojasni.

192

8. Katere trditve oz. kateri pregovori povzemajo sporočilo te zgodbe?

- a) Znega tati, ki odpušta.
- b) Ne hvale dneva pred večerom.
- c) Ljubezen med brati je več vredna od kakršnikoli materialnega bogastva.
- d) Kdor se zadnji smeje, se najlažje smeje.
- e) Ni pomembno imeti prav, ampak biti prištej.

9. V odlomku iz zgodbe Stejški biser tvremo, kako je Lev Nikolajevič kot otrok obvladoval svoj strah pred navdušo drugih, v odlomku iz zgodbe Polom pa spoznamo, kako se je želel uveljaviti v družbi, ko je bil že mladenič. Misliš, da so ga življenjske izkušnje kaj spremenile?

Lev Nikolajevič Tolstoj: Polom

Nazadnje je napačil prvi izpit – diferencialni in integrali, jaz pa sem še zmeraj plaval v nekaki čudni megli in si nisem jasno predstavljal, kaj me čaka. Ob večerih, po razhodu z Žurinom in drugimi tovaršji, mi je rojka misel, da moram to in ono spremeniti v svojih prepričanjih, da nekaj v njih ni dolara in prav toda zjrtaj, ko je poskoje sonce, sem vnovič poslal comma il faut, bi s tem zelo zadovoljen in nisem želel v sebi nobenih sprememb.

Take večje sem šel tudi na prvi izpit. Usledil sem se v klop na oni strani, kjer so sedeli knezi, grofi in baroni, govorili z njimi francoski, in dasi se čudno sliši, še domislil se nisem, da bo zdajci treba odgovarjati ta predmeta, ki ga ne znam prav nič. Hladnokrvno sem opazoval tovaršje, ki so odhajali k mrazu, in sem se temu in onemu celo spogledal.

„No, kako je, Grap? sem rekel Iljonka, ko so je vrnil od mize. „Še si nebrabi strahu?“

„Bom videl, kako bo z vami,“ je odgovoril Iljonku; odkar je stopil na vseučilišče, se je odločno učil mojemu vtislu; ni se smehljaj, ko sem govoril z njim, in vprilo mene je kazal nek obraz.

Preživljava sem se nasmejal njegovemu odgovoru, dasi me je dvom, ki ga je zrel, za trenutek preoblašil. Toda meglja je svet začela to čustvo pa sem bil mimodoljen in tako raztresen, da sem obljubil baronu Z, da greva takoj po izpitu. Ikaro da mi je izpit deveta skrb na prigrizek k Materu. No so me poklical hiralci z Iljoninom, sem si popravil škince uniforme in sosedinoma hladnokrvno šel k izpitni mizi.

Rahel mraz me je spreletaval po hrbtu šele takrat, ko mi je misli profesor, prav tisti, ki me je sprševal pri spregemnem izpitu, pogledal naravnost v obraz in sem se jaz dotaknil laska z vprašanjem. Iljonin je sicer vzel laske z istim pozibanjem vsega života kakor pri zadnjem izpitu, odgovoril da je vendar, čeprav zelo slabo. Čez sem stori enako kakor Iljonin pri prvem izpitu, in celo slabše, kajti vzel sem drug laske, pa tudi na drugega nisem vedel odgovora. Profesor mi je sočutno pogledal v oči in s tihim, toda trdim glasom dejal:

„Vi ne boste stopili v drugi letnik, gospod Iltenjev. Raži ne hodite k izpitu. Mojamo očistiti fakulteto. Za vas velja isto, gospod Iltenin,“ je dodal.

Iljonin je prošil kakor mladenično, da bi zmeli ponoviti izpit, toda profesor je rekel, da se v dveh dneh ne bo naučil, kar se ni vse leto, in bo vseikar padel. Iljonin je znova žalostno in ponotno zaprosil, toda profesor je ostal trd.

„Lahko gresta, gotooda,“ je rekel porho, toda odločno.

Šele zdaj sem šel od mize in postalo me je sram, da sem s svojo molčično navzročnostjo nekako udeležoval pri Iljoninovi sordnih prošnjah. Na pomnini, kako sem prešel dvoranjo, prevrače se med študenti, kaj sem odgovarjal na njihova vprašanja, kako sem prišel v vežo in kako našel domov. Bil sem užajen in ponižen, bil sem resnično nesrečen.

Tri dni nisem stopil iz sobe ne videl žve duše. Užival sem v solzah in joku kakor v otroških letih.

Izdromski
Prevodil Severin Šali

193

Rešitve: (DZ/209, 210)

- 2 Napiši strnjeno obnovo odlomka, tako da poveš: kje se zgodba dogaja, kaj je glavni problem, ki je pripeljal do tega zapleta, in kako se počuti glavni junak te zgodbe.

- 3 Kako imenujemo takega pripovedovalca, kot je Peter Janežič? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Prvoosebni pripovedovalec.
 b) Tretjoosebni pripovedovalec.
 c) Brezosebni pripovedovalec.

Odgovor utemelji.

Pripovedovalec v tej zgodbi je prvoosebni, saj nam Peter Janežič sam (torej v prvi osebi) pove, kaj je doživljal.

- 4 S podčrtovanjem ustreznega odgovora določi dogajalni kraj in čas v odlomku.

- a) Dogajalni čas:
trije meseci pred Petrovim rojstnim dnevom/noč od sobote na nedeljo/spomladti leta 2000
- b) Dogajalni kraj:
sodna dvorana/klet zelenega bloka na Trubarjevi

- 5 Ko Peter podoživlja dogodke ob Tadejevi smrti, pri pripovedovanju uporablja sedanjik. Kaj meniš, zakaj?

- 6 Obsojeni na delo svojega odvetnika in obnašanje Tadejeve matere na sodišču gleda zelo kritično. Kaj ti meniš o njunem obnašanju in o Petrovi reakciji nanj?

- 7 Te preseneča, da je pisatelj odvetnikom pripisal tako obnašanje, ko pa tudi sam opravlja ta poklic? Ti je všeč, da je tako kritičen? Oba odgovora pojasni.

- 8 Ali je iz besedila mogoče sklepati o tem, da je obtožencu za opravljeno dejanje žal? Ali mu to štejejo za olajševalno okoliščino? Na obe vprašanji odgovori v eni povedi.

Iz besedila je razvidno, da je Petru žal, ampak na sodišču mu tega ne štejejo za olajševalno okoliščino, saj najbrž niti opazili niso, kako zelo mu je hudo.

- 9 Kaj meniš, zakaj je sodnike zanimalo, kdaj je Peter nehal vleči palec, kdaj se je oče odselil in kako se je odzval na rojstvo polsestre?

- 10 Pomisli, kaj sporočata besedi *obsojba* in *obtožba*, in skušaj ugotoviti, do česa pride v pravnem postopku prej – do obtožbe ali do obsodbe.

Najprej pride do obtožbe. Na podlagi obtožbe sledi sodba, kjer je obtoženi lahko obsojen ali ne.

- 11 Če ti je bil odlomek iz *Gimnazijca všeč*, boš mogoče vzel v roke celoten Karlovškov roman in ga prebral, zato obnovi svoje znanje o tem, kaj je značilno za to literarno vrsto. V spodnji preglednici v vsaki vrstici pobarvaj eno polje, ki vsebuje katero od značilnosti romana.

Je umetnostno besedilo.	Je neumetnostno besedilo.
Je obsežno besedilo.	Je kratko besedilo.
Vsebuje veliko dogodkov.	Vsebuje malo dogodkov.
V njem se pojavi veliko oseb.	V njem nastopa malo oseb.
Zanj so značilni številni zapleti.	Zgrajen je okrog enega zapleta.

